

Kommunrevisionen
Täby kommun

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium

2012-12-04

Granskningsrapport om styrning, ledning och uppföljning inom SRMH

KPMG har av SRMH:s revisorer fått i uppdrag att granska styrning, ledning och uppföljning i SRMH.

Vår sammantagna bedömning är att SRMH har en tillfredsställande styrning och uppföljning av verksamheten. De är fullt medvetna om förklaringsfaktorerna till att budgeten överskrids och agerar för att lösa problemen.

Nämnden använder sig av både nyckeltal och NKI-undersökningar för att mäta sin produktivitet, med möjlighet till jämförelser både över tid och mellan kommuner.

SRMH använder sig av standardiserade metoder framtagna på nationell nivå för sin planering av insatser och resurser, vilket vi bedömer ger goda förutsättningar för att resurserna används effektivt utifrån risk- och väsentlighet.

Målen är mätbara, men SRMH har inte själva direkt rådighet över dem, eftersom de är på den nivå att påverkan mot måluppfyllelse även är beroende av andra aktörers insatser. Mätningar av produktivitet och jämförelser med andra kommuner samt kundundersökningarna kompletterar dock deras uppföljning av inspektionernas kvantitet och kvalitet.

Vi rekommenderar nämnden att

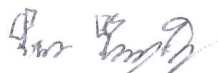
- ta fram mål som både är strategiskt viktiga för SRMH:s uppdrag och som ger direkt mätning av insatsernas effekt.

Revisionen önskar att SRMH lämnar ett yttrande över bifogad rapport senast den 25 februari 2013.

För SRMH:s revisorer

Herman Brundin
Täby

Lars Lundqvist
Vaxholm

SRMH

**Granskning av styrning, ledning och
uppföljning**

Rapport

KPMG AB

2012-12-04

Antal sidor: 13

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Bakgrund	2
3.	Syfte och särskilda frågeställningar	2
4.	Metod	3
5.	Projektorganisation	3
6.	SRMH:s organisation och uppdrag	3
7.	Mål och budget	4
7.1	Målstyrning	4
7.2	Ekonomi	7
8.	Styrning och uppföljning av verksamheten	9
9.	Slutsatser och rekommendationer	12

1. Sammanfattning

KPMG har av Södra Roslagens hälso- och miljöskyddsnämnds (SRMH) revisorer fått i uppdrag att granska den gemensamma nämndens styrning, ledning och uppföljning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2012.

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och analyser samt intervjuer med förvaltningschef, nämndsordförande och vice ordförande.

Vi drar följande slutsatser av den information vi har tagit del av:

- SRMH har under året inte varit korrekt dimensionerad för sitt uppdrag. Nämnden har haft både för stora lokaler och personalövertalighet. Verksamhetschefen har fått i uppdrag av nämnden att redovisa förslag till lösning vid nämndsammanträdet i november.
- Nämnden använder sig av både nyckeltal och NKI-undersökningar för att mäta sin produktivitet, med möjlighet till jämförelser både över tid och mellan kommuner.
- Målen är mätbara, men SRMH har inte själva direkt rådighet över dem, eftersom de är på den nivå att påverkan mot måluppfyllelse även är beroende av andra aktörers insatser. Mätningar av produktivitet och jämförelser med andra kommuner samt kundundersökningarna kompletterar deras uppföljning av inspektionernas kvantitet och kvalitet.
- SRMH använder sig av standardiserade metoder framtagna på nationell nivå för sin planering av insatser och resurser, vilket vi bedömer ger goda förutsättningar för att resurserna används effektivt utifrån risk- och väsentlighet.

Vår sammantagna bedömning är att Södra Roslagens hälso- och miljöskyddsnämnd har en tillfredsställande styrning och uppföljning av verksamheten. De är fullt medvetna om förklaringsfaktorerna till att budgeten överskrids och agerar för att lösa problemen.

Vi rekommenderar nämnden att

- ta fram mål som både är strategiskt viktiga för SRMH:s uppdrag och som ger direkt mätning av insatsernas effekt.

2. Bakgrund

KPMG har av Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnds (SRMH) revisorer fått i uppdrag att granska den gemensamma nämndens styrning, ledning och uppföljning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2012.

SRMH startade för några år sedan i ett samarbete kring miljö- och hälsoskyddsfrågor mellan kommunerna Täby, Danderyd och Vaxholm. Syftet med bildandet av nämnden var framför allt att effektivisera verksamheten genom skalfördelar. I de utvärderingar som gjorts av SRMH har målet nåtts i meningen att den totala kostnadsmassan sänkts.

Med verkan från 2012 har Danderyd lämnat samarbetet, vilket minskar skalfördelarna. Samtal har förts med andra kommuner om inträde men för närvarande finns inget beslut från annan kommun att gå in i samarbetet.

Under 2011 bytte SRMH lokaler i förhoppningen att annan kommun skulle ersätta Danderyd. Hyreskontraktet skrevs på sju år. Med endast Täby och Vaxholm som medlemskommuner har nämnden en övertalighet i hyrda lokaler.

Revisorerna har i sina möten med nämnd- och förvaltningsledning diskuterat nämndens fastställda mål och deras uppföljning och uppfyllelse. Revisorerna konstaterar – och nämnden instämmer – att nämnden inte har full rådighet över alla fastställda mål och att måluppfyllelsen inte mäts årligen. Vissa av målen kan inte anses som realistiska, mätbara och möjliga att nå under respektive verksamhetsår.

Utifrån de frågor som diskuterats har revisorerna beslutat om en fördjupad granskningsinsats rörande nämndens förvaltning.

3. Syfte och särskilda frågeställningar

Syftet med granskningen har varit att bedöma nämndens styrning, ledning och uppföljning. Inom ramen för att uppnå det syftet har bl a följande frågeställningar beaktats:

- Hur ser nämndens uppdrag ut?
- Är nämndens förvaltning korrekt dimensionerad för att möta sitt uppdrag?
- Hur mäter nämndens förvaltning sin egen effektivitet, t ex i nyckeltal?
- Vilka jämförelser görs med andra kommuner?
- Är fastställda mål rimliga utifrån kriterierna realism, mätbarhet och möjlighet att nå under respektive verksamhetsår?

4. Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och analyser samt intervjuer med förvaltningschef, nämndsordförande och vice ordförande.

5. Projektorganisation

Granskningen har utförts av Catarina Wester, kundansvarig för Täby.

6. SRMH:s organisation och uppdrag

Nämndens ansvar och uppgifter

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnds (SRMH) uppdrag är att svara för Täbys och Vaxholms tillsyn och kontroll enligt miljöbalken, livsmedelslagen, strålskyddslagen, alkohollagen, tobakslagen samt kontroll av läkemedelsförsäljning i detaljhandeln. Nämnden ska även svara för information och expertkunskap inom verksamhetsområdet, besvara remisser samt delta i kommunernas krishantering. SRMH ansvarar även för miljöövervakning avseende sina kontrollobjekt.

Täby har skrivit avtal med Norrtälje och Vallentuna om att SRMH utför tillsyn och kontroll enligt alkohollagen, tobakslagen samt kontroll av läkemedelsförsäljning i detaljhandeln på uppdrag av respektive kommun. Besluten fattas själva av Norrtälje respektive Vallentuna.

Uppgifter inom miljöområdet som inte ingår den gemensamma nämndens kontrollmyndighetsroll bör i första hand ombesörjas av varje kommun för sig. Nämnden kan i mån av möjlighet bistå med expertkunskap utöver myndighetsuppdraget i den mån insatsen inte står i strid med

myndighetsrollen. Sådana uppdrag ska i särskild ordning regleras mellan kommunen och nämnden och finansieras av den uppdragsgivande kommunen på timbasis enligt gällande timtaxa.

Den gemensamma nämnden får bistå andra kommuner med uppgifter inom nämndens verksamhetsområde om så är lämpligt. Sådana uppdrag skall finansieras av den uppdragsgivande kommunen.

SRMH utövar kontroll, tillsyn och miljöövervakning utifrån lagstiftning (renodlad myndighetsutövning), medan KS ansvarar för det strategiska miljöarbetet inom kommunerna.

Organisation

Utöver det som föreskrivs om gemensamma nämnder i kommunallagen, gäller bestämmelserna i SRMH:s reglemente samt det som överenskommit i särskilt samverkansavtal mellan kommunerna. Täby är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i Täby kommuns organisation.

Verksamhetens centrala funktioner och arbetsuppgifter är indelade under fem processområden - hälsoskydd, miljöskydd, livsmedel och stabsfunktioner samt fr o m 2012 även en tillståndsenhet. Ansvar för att samordna och fördela arbetsuppgifter inom processområdena ligger på en grupp- ledare för varje processområde. Rollen som gruppledare innebär framför allt resursplanering, arbetsfördelning, uppföljning och problemlösning mellan processerna.

Gruppledarna ingår i en ledningsgrupp som leds av verksamhetschefen. I ledningsgruppen ingår

även kommunikationsansvarig samt processledare för tillsynsplaneringen. Samordning och fördelning av processer/funktioner och andra arbetsuppgifter samt resurser mellan processområdena sker efter resursbehov och prioriteringar i ledningsgruppen. Verksamhetschefen har med stöd av biträdande verksamhetschef det övergripande ledningsansvaret för hela verksamheten.

Personal

Verksamhetschefen anser att det finns flexibilitet i personalstyrkan så att resurser kan omfördelas till de områden som har behov. Eftersom klassningen av en stor del av anläggningarna/kunderna har gått ned från mellanrisk till lågrisk krävs inte inspektioner i lika hög grad som tidigare. Därmed har det uppstått en övertalighet i personalstyrkan, vilket kräver neddragningar framöver. Under det senaste året har en stor del av arbetsresurserna gått åt till det interna arbetet med organisationen med anledning av att en tredjedel av verksamheten försvann till följd av Danderyds avhopp.

7. Mål och budget

Nämnden följer upp verksamheten kvartalsvis vad gäller ekonomin och halvårsvis vad gäller verksamheten.

7.1 Målstyrning

Nämndens mål och prioriteringar tar sin grund i den berörda lagstiftningen, direktiv och önskemål från samverkanskommunerna, nämndens behovsutredning samt råd, anvisningar och vägledning från berörda statliga verk. Nämndens mål är även kopplade till nationella mål inom miljö- och hälsoområdet. De nationella mål som främst berörs är *God bebyggd miljö*, *Säker strålmiljö*, *Grundvatten av god kvalitet* och *Frisk luft*. De nationella folkhälsomålen *Sunda och säkra miljöer och produkter* samt *Gott skydd mot smittspridning* är också tillämpliga i SRMH:s arbete.

I verksamhetsplan 2012 beskrivs att effektmålen i första hand ska spegla den effekt verksamheten åstadkommer, det vill säga det egentliga syftet med verksamheten, inte målsätta verksamhetens aktiviteter. Mål sätts för områden där tydliga mål behövs för att öka tydligheten och förbättra resultatet. Verksamhetens produktivitet och effektivitet mäts genom olika typer av nyckeltal där det är möjligt och/eller önskvärt.

Måluppfyllelse 2012

Kommunfullmäktige har fastställt fyra inriktningsmål och åtta effektmål för att styra SRMH:s verksamhet under 2012. Den sammanlagda prognosen vid delårsrapporten var att SRMH:s måluppfyllelse vid årets slut är mindre god. Fyra av effektmålen prognostiseras vara uppfyllda vid årets slut, två delvis och två ej uppfyllda.

Strategiska utgångspunkter	Inriktningsmål	Effektmål/Operativa mål/Arbetsmiljömål	
MEDBORGAR- FOKUS	Spridning av oönskade metaller och andra miljöstörande ämnen till luft, mark och vatten ska minska	Mängden miljöfarliga ämnen till avloppsreningsverken ska minska	● Uppnått
		Vattenstatus i kommunernas vattenförekomster ska förbättras	● Uppnått
		Utsläpp av klimatpåverkande gaser, VOC, partiklar mm från miljöfarliga verksamheter, uppvärmning och trafik ska minska	● Delvis uppnått
	Miljön i bostäder, skolor, förskolor och övriga hälsoskyddslokaler ska inte påverka hälsan negativt	Antalet bostäder, skolor och förskolor där gällande riktvärden för trafikbuller överträds ska inte öka	● Uppnått
		Vid tillsyn ska färre än 10 % av verksamheterna med återkommande tillsyn få allvarliga anmärkningar	● Uppnått
	De livsmedel som produceras, säljs och på andra sätt hanteras i kommunen ska vara säkra	Andelen anläggningar i erfarenhetsklass A ska vara minst 50 %	■ Ej uppnått
GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	Den kommunala verksamheten bedrivs med god kvalitet till lägsta möjliga kostnad	God kundnöjdhet	● Delvis uppnått
		Verksamhetens effektivitet ska öka	■ Ej uppnått

De effektmål som nämnden anser att de har begränsad rådighet över är *Mängden miljöfarliga ämnen till avloppsverken ska minska* och *Utsläpp av klimatpåverkande gaser, VOC, partiklar m.m. från miljöfarliga verksamheter, uppvärmning och trafik ska minska*. I 2013 års verksamhetsplan (utkast vid tidpunkten för granskningen) har dessa mål tagits bort.

Utvecklingsområden 2013 enligt SRMH

Enligt verksamhetsplan 2013 (*Förslag till effektmål, uppdrag och budget för 2013 med plan 2014-15*) är den viktigaste utmaningen för nämnden framöver att skapa en ännu större förståelse och kunskap om SRMH:s lagstiftning. Företagen och invånare ska vara nöjda med SRMH:s myndighetsutövning och förstå vilka krav som ställs, varför de ställs och vilka motprestationer som förväntas. Nämnden har också en ny utmaning i uppdraget att bedriva prövning och tillsyn enligt alkohollagen och tobakslagen samt kontrollen enligt lagen om handel av receptfria läkemedel.

Verksamhetschefen är medveten om att nämndens mål är i vissa fall väl optimistiska, men att detta har visat sig först i efterhand, då måluppfyllelse analyserats. Anledningen till att målen i vissa fall varit för ambitiösa är bl. a. att mätserier saknats bakåt i tiden vilket försvårat förutsägbarheten. Utvärderingen av verksamheten bör gå utöver huruvida just de nivåerna är uppnådda menar han. Målvärdet för andel A-klassade anläggningar har som en följd av utvärderingen sänkts från 50 till 35 % jämfört med 2012.

Förslag till inriktnings- och effektmål 2013

Strategiska utgångspunkter	Inriktningsmål	Effektmål	Mått	Målvärde
HÅLLBAR TILLVÄXT	Täby och Vaxholm är en hållbar kommun	Utsläpp från köldmedieanläggningar ska minska med 10% jämfört med året innan	Köldmedieläckage	
		Vattenstatus i kommunernas vattenförekomster ska vara god enligt vattendirektivet	Kemisk och biologisk status enligt Vattenmyndighetens klassning av kommunernas vattenförekomster	Förbättras
			Andel enskilda avlopp äldre än 10 år som klarar miljöbalkens krav	minst 40%
		Vid tillsyn ska färre än 10 % av verksamheterna med återkommande tillsyn enligt miljöbalken få allvarliga anmärkningar	Andel verksamheter med allvarliga anmärkningar	högst 10%
MEDBORGARFOKUS	Det är tryggt att leva och verka i Täby och Vaxholm	De livsmedel som produceras, säljs och på andra sätt hanteras i kommunerna ska vara säkra	Andel A-klassade	minst 35%
		Medborgarna i kommunerna ska känna sig trygga vid restaurangbesök kvällstid	Andel anmärkningar vid tillsyn av kvällsöppna restauranger	
GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	Täby och Vaxholm uppnår hög kvalitet i verksamheterna till lägsta möjliga kostnad	God kundnöjdhet	NKI>75 enligt Stockholm Business Alliance brukarundersökning och god kundnöjdhet enligt egna årsvisa kundenkäter	minst 75
			Kundnöjdhet över 7.0 enligt SRMH:s kundenkät	minst 7

Aktiviteter för måluppfyllelse

För att öka förståelsen och kunskapen om nämndens uppdrag kommer SRMH under planeringsperioden att fortsätta att arbeta med utbildningar och insatser som leder till ökad service och bemötande. Viktiga och förebyggande insatser för att värna om en trygg och säker miljö är de tillsynsaktiviteter som SRMH gör tillsammans med närpolisens. Inom miljö- och hälsoskyddsområdet är tillsynen av enskilda avlopp ett fortsatt prioriterat område för att på sikt uppnå vattendirektivets krav.

Kommentarer

Utifrån de mål och mått nämnden har fastställt för verksamhetsplan 2013 är vår bedömning att de är mätbara. Enligt Delårsrapport per juni 2012 hade SRMH för avsikt att ta fram mål av mindre visionär karaktär för att i fortsättningen få en ökad rådighet över de insatser som krävs för att uppnå målen. SRMH är medveten om att nämnden inte har full rådighet över måluppfyllelsen, men väljer att sikta mot önskvärda effekter av dess verksamhet, d v s det är inte helt hänförligt till enbart nämndens aktiviteter om de uppfylls eller inte, även om dess inspektioner och information förmodligen påverkar till stor del. Nämnden verkar tillsammans med andra aktörer i ett större sammanhang. Det är en fördel att även ha mått som ger indikation på den direkta nyttan av de egna inspektionerna och informationsgivningen. Det är svårt att få en uppföljning av om de egna insatserna är rätt utformade/tillräckliga annars.

7.2 Ekonomi

Danderyds beslut om utträde från SRMH i kombination med Österåkers kommuns ändrade beslut att inte ansluta till den gemensamma nämnden har under 2012 inverkat negativt på de ekonomiska förutsättningarna jämfört med VP12. Förvaltningens stordriftsfördelar minskade samtidigt som kostnader för bland annat överdimensionerad lokal och personell övertalighet samt kommuncentrala kostnader för administrativt stöd som ej kunnat anpassas efter den mindre kostymen belastar nämnden. Verksamheten har till följd av förändringen tvingats till en omorganisation som också påverkat resultatet för både ekonomi och måluppfyllelse.

En negativ avvikelse på sammanlagt 1,7 mkr prognostiserades för 2012, varav 1,4 mkr för Täby och 0,4 mkr för Vaxholm. Personalstyrkan har minskats med motsvarande fyra årsarbetskrafter och åtgärder har vidtagits för att minska lokal- och OH-kostnaderna inför 2013 så att budgeten då kan balanseras. Ytterligare personalnedskärning samt höjning av tillsynsavgifterna 2013 kommer att vara ett par av åtgärderna för att minska underskottet ytterligare. Problemen med att hyra ut det våningsplan nämnden inte längre behöver kvarstår vid tidpunkten för den här granskningen.

Vid vårt möte med förvaltning och nämnd framkom att de nu hoppas kunna lösa lokalfrågan med uthyrning av ett av planen till Socialnämnden i form av äldreboende. Vad gäller personalövertaligheten är det ett resultat av att risknivåerna hos anläggningarna har gått ner (lagefterlevnaden har förbättrats), vilket innebär ett minskat behov av kontroller och i sin tur minskade intäkter för SRMH. Enligt nämndordförande var budgeten för 2013 alldeles för optimistisk vid tillfället för intervjun och de planerade att signalera till Kommunfullmäktige att justera för de beräknade minskade intäkterna.

Den senaste prognosen (september 2012) pekar på ett underskott på ca 2,5 mkr varav 0,8 mkr är hänförligt till lokalövertalighet. Underskottet fördelas med 1,9 mkr på Täby och 0,6 på Vaxholm.

Budget 2013

SRMH:s budget för 2013 uppgår till 6,7 mnkr netto. Nämndens nettokostnader minskar med nästan 3 procent jämfört med 2012.

De väsentliga förändringarna är att kostnaderna och intäkterna ökar på grund av att nämnden har övertagit myndighetsutövningen inom alkohollagen, tobakslagen och lagen om försäljning av vissa receptfria läkemedel samt att intäkterna beräknas öka genom den planerade taxeökningen.

Belopp i mnkr

SRMH Totalt	Utfall 2011	Budget 2012	BUDGET 2013	Plan 2014	Plan 2015
Intäkter	9,6	9,0	10,0	9,5	9,7
Kostnader	-19,7	-15,9	-16,7	-16,4	-16,8
Nettokostnader	-10,1	-6,9	-6,7	-6,9	-7,1

Förslag till kostnadssänkningar (belopp i mnkr)

Förslagets namn	Belopp 2013	Belopp 2014	Summa
Taxehöjning inom nämndens verksamhetsområde	0,4		0,4
Täbys del	0,3		0,3
Vaxholms del	0,1		0,1

Förslaget innebär en kostnadshöjning för berörda verksamheter och enskilda med ca 10%. Avgifterna ligger efter höjning fortfarande i paritet med motsvarande avgifter i flertalet kommuner i länet.

Tillsynen med stöd av alkohollagen och tobakslagen samt kontrollen med stöd av lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, som flyttats från socialnämnderna i Täby och Vaxholm samt motsvarande kontrolluppdrag för Norrtäljes och Vallentunas del beräknas vara helt finansierade genom avgifter, varför dessa uppdrag inte påverkar nämndens nettobudget.

Kommentarer

Nämnden är medveten om orsakerna till underskotten och vad som behöver göras för att komma i balans. Både intäktssidan och kostnadssidan behöver och kommer att justeras, även om vissa kostnader är mer trögrörliga (lokaler och personal).

8. Styrning och uppföljning av verksamheten

Planering och genomförande av tillsyn

SRMH använder sig av systematiska metoder för att utvärdera vilka insatser och resurser som krävs för uppdraget som kontrollmyndighet. Inom området för miljö och hälsa använder de sig av Naturvårdsverkets TIM-modell (Tillsyn och Miljömål) och för livsmedelsområdet riskklassning och prioritering enligt Livsmedelsverkets vägledning. Nedan följer en kort beskrivning av hur SRMH styr upp arbetet och beräknar resursåtgång.

Miljö och hälsa

SRMH har under februari - mars 2012 utvärderat tillsynsbehovet enligt miljöbalken i en behovsutredning (Behovsutredning inom Miljöbalkens område för SRMH 2012). Utgångspunkten är de 16 miljömål som är antagna av riksdagen samt två folkhälsomål antagna av Svenska Folkhälsoinstitutet. Tidigare genomgångar utfördes 2007/2008 och 2010. Sedan den förra togs fram har SRMH prioriterat och lagt resurser på sådan tillsyn som lyftes fram som viktiga i behovsutredningen. Denna har uppdaterats med avseende på de tillsynsinsatser som har utförts under dessa år, det faktiska läget i miljön, lagändringar och nya rön. Poängsättningar och värderingar görs utifrån den s k TIM-modellen som tar fokus på frågor som vilket underlag har vi för att bedöma behovet av tillsyn, vilka problemområden kan vi identifiera som är viktiga för att uppnå målen, vilka verksamheter och åtgärder bör vi inrikta vår tillsyn på, vilken eller vilka metoder ger störst miljönytta?

Viktningen av problemområden ska resultera i en gradering av behovet av tillsyn för respektive område. Kriterierna som ligger till grund för bedömningen och som poängsätts är följande:

Möjlighet - En bedömning av i vilken utsträckning tillsyn kan påverka utvecklingen inom problemområdet i en positiv riktning.

Allvarlighet och storlek - En bedömning av problemområdets betydelse. I bedömningen bör också ingå en riskvärdering. Ett problemområdes risk formas dels av sannolikheten för att det ska inträffa något som kan skada människors hälsa eller miljön, dels av hur stor skadan kan bli när skadan väl inträffar.

Trend - En bedömning av trenden inom problemområdet – blir det bättre eller sämre? Hur snabb är förändringen?

I nästa steg väljs tillsynsmetod genom att poängsätta utifrån kriterierna genomslagskraft, resursåtgång och genomförbarhet.

Exempel på resultat från viktning och värdering enligt TIM-modellen

PROBLEMOMRÅDE	TILLSYNSMETOD
Inomhusmiljö i skolor, förskolor och lokaler för vård och omhändertagande (14)	Traditionell tillsyn (13) Information - hemsida (12) Information - riktat utskick (10) Utbildningsmöten (12)

Ovanstående problemområde kan härledas till effektmålet *Vid tillsyn ska färre än 10 % av verksamheterna med återkommande tillsyn enligt miljöbalken få allvarliga anmärkningar.*

Livsmedel

Kontrollen omfattar de livsmedelsanläggningar som åligger de kommunala nämndernas ansvar. I Täby och Vaxholm är det Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor (SRMH) som utför den offentliga livsmedelskontrollen (*Kontrollplan 2012 för SRMH:s kontroll inom livsmedelskedjan*).

Antalet livsmedelsanläggningar (2012-01-01) är 558 stycken, varav 41 st är vattenanläggningar. De är inplacerade i riskklass 1-8 samt erfarenhetsklass A-C där riskklass 8 och erfarenhetsklass A medför lägst kontrollbehov. Anläggningarna har mellan 1 och 20 timmars kontrolltid, beroende på vilken risk- och erfarenhetsklass de placerats i samt hur stort eventuellt kontrolltidstillägg de har fått.

Kontrollmyndighetens mål (2012) för kontroll inom kontrollområdet:

Inriktningsmål	Effektmål	Uppföljning
De livsmedel som produceras, säljs och på andra sätt hanteras i kommunen ska vara säkra.	Andel anläggningar i erfarenhetsklass A ska vara minst 50 %	Antal A-klassade genom totala antalet erfarenhetsklassade

Nyckeltal	Uppföljning
Antalet befogade klagomål på livsmedelsanläggningar ska minska	Antal befogade livsmedelsklagomål genom totala antalet klagomål
100 % av kontrolltiden enligt riskklassningen genomförs	Antal utförda kontroller genom antal planerade
Minst 60 % av alla kontroller ska ske oanmälda	Antal oanmälda kontroller genom antal utförda kontroller
Andel kontroller med ”Avvikelse” ska minska	Andel kontroller med ”Avvikelse” genom antal utförda kontroller
Andel objekt som får föreläggande ska minska	Andel objekt med föreläggande genom antal kontrollerade objekt

Kontrollplanen följs upp varje eller vartannat kvartal med avseende på de lokala målen. I samband med samtliga kvartalsuppföljningar sker även uppföljning av kontrollårets individuella planer. Uppföljning sker genom statistikuttag från Ecos¹.

I konkreta arbets- och kontrollplaner redovisas sen specifika insatser, tidsåtgång och resurser, vilka återfinns i verksamhetsplanens (2012) bilagor (*Bilaga 2 Tillsynsplan för miljöskydd, Bilaga 3, Tillsynsplan för hälsoskydd, Bilaga 4 Kontrollplan för livsmedel*).

Nyckeltal och NKI

SRMH använder sig av olika nyckeltal för uppföljning av verksamheten. Måtten som är kopplade till effektmålen är uttryckta som nyckeltal och används för uppföljning av måluppfyllelse. Nämnanden deltar i KSL:s samverkansprojekt *Nyckeltal* där ett antal nyckeltal är framtagna för att göra det möjligt att jämföra kommunerna vad gäller vissa produktionsmått.

Täby kommun är sedan år 2007 medlem i SBA (Stockholm Business Alliance) som vartannat år genomför kundundersökningar med avseende på ”nöjd kundindex”. Verksamhetschefen påtalade dock begränsningarna i de SBA-enkäterna på grund av kundernas omsorg om att hålla sig väl med inspektören, speciellt i de fall kommunen endast har en inspektör inom respektive myndighetsområde. SBA-enkäten omfattar dessutom endast företagskunder, varför SRMH skickar ut en egen kundenkät till alla intressenter som fått ett delegationsbeslut.

De jämförelser SRMH kan göra med andra kommuner genom KSL:s nyckeltalsprojekt är timtaxa för inspektionerna, intäkt per inspektör, debiterbara timmar per inspektör, självfinansieringsgrad, inspektion/tillsynsbesök per inspektör uppdelat på miljö respektive livsmedel. I mätningen från 2011 ligger SRMH över snittet på 7 av 10 mått. De 3 mått där de ligger under snittet är *timtaxa* respektive *intäkt per inspektör inom livsmedel* samt *inspektion per inspektör inom miljö*.

Internkontrollplan

Den interna kontrollplanen har sin tyngdpunkt på uppföljning av att ekonomiska rutiner, lagar och policys följs samt att redovisningen är rättvisande och tillförlitlig. Uppföljning och utvärdering av verksamheternas mål, som också är en del av internkontrollen, görs i delårsrapporten per juni och i årsredovisningen.

Internkontrollplan 2012 omfattar attestrutiner i kommunens fakturahanteringssystem e-köp, avtalstrohet samt kontroll av process- och rutinefterlevnad. Av de kontroller som genomförts under första halvåret 2012 är resultatet att 96 % av fakturorna var godkända, att alla inköp hanterats korrekt och endast mindre avvikelser har förekommit gällande skriftliga processbeskrivningar och rutiner.

---

¹ SRMH använder ärendehanteringssystemet Ecos för registrering och godkännande av livsmedelsanläggningar samt för övrig diareföreläggning av arbetet som utförs.

Kommentar

SRMH använder sig av standardiserade metoder framtagna på nationell nivå för sin planering av insatser och resurser, vilket vi bedömer ger goda förutsättningar för att resurserna används effektivt utifrån risk- och väsentlighet.

Mot andra kommuner jämförbara nyckeltal används för att mäta produktivitet i tillsynsarbetet på olika sätt, vilket ger förbättrade möjligheter till utvärdering av verksamheten och vilka målsättningar som är möjliga. SRMH ligger bra till i jämförelse med de andra stockholmskommunerna enligt mätningen 2011.

9. Slutsatser och rekommendationer

- SRMH har under året inte varit korrekt dimensionerad för sitt uppdrag. Nämnden har haft både för stora lokaler och personalövertalighet. Verksamhetschefen har fått i uppdrag av nämnden att redovisa förslag till lösning vid nämndsammanträdet i november.
- Nämnden använder sig av både nyckeltal och NKI-undersökningar för att mäta sin produktivitet, med möjlighet till jämförelser både över tid och mellan kommuner.
- Målen är mätbara, men SRMH har inte själva direkt rådighet över dem, eftersom de är på den nivå att påverkan mot måluppfyllelse även är beroende av andra aktörers insatser. Mätningar av produktivitet och jämförelser med andra kommuner samt kundundersökningarna kompletterar deras uppföljning av inspektionernas kvantitet och kvalitet.
- SRMH använder sig av standardiserade metoder framtagna på nationell nivå för sin planering av insatser och resurser, vilket vi bedömer ger goda förutsättningar för att resurserna används effektivt utifrån risk- och väsentlighet.

Vår sammantagna bedömning är att Södra Roslagens hälso- och miljöskyddsnämnd har en tillfredsställande styrning och uppföljning av verksamheten. De är fullt medvetna om förklaringsfaktorerna till att budgeten överskrids och agerar för att lösa problemen.

Vi rekommenderar nämnden att

- ta fram mål som både är strategiskt viktiga för SRMH:s uppdrag och som ger direkt mätning av insatsernas effekt.

Information som inte har ingått i denna granskning

Ett meddelande från SRMH kort efter denna gransknings slutförande är att nämnden efter en detaljerad genomgång av inspektionsbehovet och intäkterna 2013 ser att befintlig bemanning inte kommer att vara överdimensionerad 2013. De kan samtidigt konstatera att intäkterna kommer att öka 2013 jämfört med 2012. En överenskommelse har träffats om att kostnaden för den del av lokalen som nämnden inte nyttjar ska från och med 1 januari 2013 tas över av Täby kommunfastigheter. Nämnden bedömer därmed att det ska vara fullt möjligt att klara såväl uppdraget som den föreslagna budgeten 2013, utan permitteringar.

KPMG, dag som ovan

Catarina Wester
Kundansvarig Täby

